Република Северна Македонија
Државен завод за статистика

ИР. 1

Член 26 и член 30 од Законот за државната статистика („Службен весник на Република Македонија" бр. 54/97, 21/07, 51/11, 104/13, 42/14, 192/15, 27/16, 83/18 и 220/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија" бр.31/20) и Програмата за статистички истражувања за периодот 2023-2027 година („Службен весник на Република Северна Македонија" бр.29/23).

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ, ЗА ДЕЛОВНИТЕ СУБЈЕКТИ ВО 2024 ГОДИНА

Податоците што се прибираат со овој образец претставуваат индивидуални податоци, заштитени со Законот за државната статистика и ќе се користат исклучиво за статистички цели

ПРЕД ДА ПОЧНЕТЕ СО ПОПОЛНУВАЊЕ НА ОБРАЗЕЦОТ, ДЕТАЛНО ПРОУЧЕТЕ ГИ ОБЈАСНУВАЊАТА ЗА СЕКОЕ ПРАШАЊЕ

1 Целосен назив на деловниот субјект

_____

_____

(единицата во состав го впишува целосниот назив на деловниот субјект во чиј состав е, како и својот)

2 Единствен матичен број на субјектот - ЕМБС ---------- |_|_|_|_|_|_|_|

3 Реден број на единицата во состав ---------- |_|_|_|_|

4 Општина _____ **Населено место** _____ |_|_|_|_|_|_|

Улица и број _____ **Телефон** _____

Електронска пошта _____

5 Вкупно вработени во извештајната единица (состојба 31.12)

Вкупно ---------- |_|_|_|_|

Жени ---------- |_|_|_|_|

6 Сопственост на деловниот субјект

- јавна ---------- 1
- приватна ---------- 2
- мешовита ---------- 3
- странство ---------- 4
- друго ---------- 5

7 Вид на претпријатие - деловен субјект (заокружете соодветна шифра)

а) Домашно приватно претпријатие (над 50% домашен капитал) ---------- 1
б) Мултинационална приватна фирма (над 50% странски капитал) ---------- 2
в) Јавно претпријатие поврзано со високообразовниот сектор ---------- 3
г) Јавно претпријатие поврзано со државниот сектор ---------- 4
д) Друго јавно претпријатие ---------- 5
ѓ) Комерцијален институт за истражување ---------- 6
ж) Друго ---------- 7

8 Година на регистрација во Министерството за образование и наука ---------- |_|_|_|_|

9 Научна област (назив) _____ |_|_|_|

10 Дејност (НКД) _____ |_|_|_|_|_|

(Според Класификацијата на дејностите)

Во прашањето 9 внесете ја шифрата на научната област во која сте имале најногу проекти, односно областа на науката во која вработените за истражување и развој најголем дел од времето работеле во таа област во текот на годината.

Табела 1. Вработени за истражување и развој во периодот од 01.01. до 31.12. 2024 (изразено со број на физички лица и еквивалент на полно работно време - ЕПРВ)

	Вработени		Вкупен број на лица кои работат на истражувачка работа				Број на лица вработени со полно работно време во истражувачко-развојната дејност		Работно време покусо од полното работно време			
			број на лица		број на лица изразено во ЕПРВ				број на лица		број на лица изразено во еквивалент на истражувачи со полно работно време	
			мажи (5+7)	жени (6 + 8)	мажи (5 + 9)	жени (6+10)	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
011	**Вработени на неопределено и на определено време за истражување и развој**											
	01	**ВКУПНО (02+03+04+05+06)**										
	02	Истражувачи										
	03	Стручни работници										
	04	Технички работници										
	05	Раководни работници										
	06	Други работници (помошни)										
012	**Надворешни соработници по договор за дело или авторски хонорар и вработени со дополнителен работен однос за истражување и развој**											
	01	**Вкупно (02+03+04+05+06)**										
	02	Истражувачи										
	03	Стручни работници										
	04	Технички работници										
	05	Раководни работници										
	06	Други работници (помошни)										

Објаснување: Во табелата не треба да се вклучат вработените во службите за обезбедување и во ресторaните, одржувачите на хигиена, чуварите на објектот, портирите и сл.

Ако надворешните соработници во текот на годината имаат два или повеќе договори за дело со истражувачката организација, да се наведат само еднаш и тоа онаму каде што имаат работено поголем временски период. Вработените кои во истражување и развој работат помалку од 10 % не се земаат предвид и не се пресметуваат.

При пополнување на табелата ве молиме да обрнете внимание на следниве работи: Во колона 1 (мажи) треба да го внесете збирот од колоните 5 +7, во колона 2 (жени) треба да го внесете збирот од колоните 6+8. Во колоната 3 (мажи) треба да се внесе збирот од колоните 5+9 , во колоната 4 (жени) треба да се внесе збирот од колоните 6+10. Во колоните 5 (мажи) и 6 (жени) внесете го бројот на лица кои работат со полно работно време во истражувачко-развојната дејност. Во колоната 7 (мажи) и 8 (жени) внесете го бројот на лица чиешто работно време им е покусо од полното работно време, а во колоните 9 (мажи) и 10 (жени) треба да се пресмета еквивалентот на полното работно време на истражувачите според примерот даден во Упаството на страница 3.

Појаснување:

Истражувачи

Истражувачи се стручњаци кои се занимаваат со изнаоѓање на нови знаења,производи, постапки,методи и системи и/или раководаат со научно-истражувачки и истражувачко-развојни проекти.

Стручни работници

Во стручни работници спаѓаат вработените кои учествуваат во научно-стражувачката и истражувачко-развојната дејност, но сепак не се носители на истражувачко-развојни проекти.

Технички работници

Во технички работници спаѓаат оние работници кои во истражувачко-развојните проекти извршуваат технички работи под раководство на истражувачите и стручните работници. Степенот на стручно образование на техничките работници се движи од средно до високо образование, што зависи од задачите што ги добиваат.

Раководни работници

Во раководни работници спаѓаат оние вработени кои раководат, обликуваат, планират и организираат спроведување на научно-истражувачка и истражувачко-развојна работа во истражувачките организации.

Други работници (помошни)

Во други вработени се вклучуваат квалификуваните и неквалификуваните работници, секретари и други работници во канцеларии кои учествуваат во научно-истражувачки проекти или се непосредно поврзани со нив.

Во оваа категорија се вклучуваат и административните работници кои главно се занимаваат со финансиски и кадровски работи и општа администрација, ако нивната дејност е непосредно поврзана со извршувањето на работите за потребите на научно-истражувачката и истражувачко-развојната дејност.

Објаснување за пополнување на табелата

Во Табела 1, во колоните 7, 8, 9 и 10 (вработени кои работат помалку од полното работно време во областа на истражување и развој) се прикажуваат оние вработени кои работат во областа на истражување и развој само дел од полното работно време (помалку од 90 % и повеќе од 10 %).

Во истражувачи треба да се распределат вработените во истражувачко-развојната дејност кои ги исполнуваат условите за распределување според Законот за научно-истражувачка дејност.

Пример: Во Табела 1, во Ред 01 Збир од редовите 02+03+04+05+06

Упатство за пресметка на податокот за еквивалент на полното работно време (ЕПР) на истражувачите (колони 3, 4, 9 и 10) чие работно време во истражувачко - развојната дејност е покусо од полното работно време - еквивалент на истражувачи со полно работно време.

	Вработени во истражувачко - развојната дејност со работно време покусо од полното работно време		Број на работници а)	Еквивалент на полното работно време б)
Пример				
1	3 истражувачи работат во истражувачко - развојната дејност само половина работно време од полното работно време (50%) . . .	(3x0,5)	 3	= 1.5
2	2 истражувачи работат во истражувачко - развојната дејност цела година само 20% од полното работно време (20%)	(2x0,2)	 2	= 0.4
3	1 истражувач е вработен во истражувачко - развојната дејност половина година (6 месеци) со полно работно време	(1x0,5)	 1	= 0.5
4	2 истражувачи се вработени во истражувачко - развојната дејност 8 месеци само 25% од полното работно време	(2x0,25x0,66)	 2	= 0.3
			Вкупен број на истражувачи **= 8**	Еквивалент на истражувачи со полно работно време **= 2.7**

Табела 2. Вработени за истражување и развој според степенот на завршено образование за периодот од 01.01. до 31.12. 2024 година
(изразено во број на физички лица)

			Вкупно		Степен на школска подготовка													
					докторат		магистратура		специјали-зација		висока стручна подготовка		виша стручна подготовка		средна стручна подготовка		друго	
			мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени
	а		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
021	**Вработени на неопределено и на определено време за истражување и развој**																	
	01	**ВКУПНО (02+03+04+05+06)**																
	02	Истражувачи																
	03	Стручни работници																
	04	Технички работници																
	05	Раководни работници																
	06	Други работници (помошни)																
022	**Надворешни соработници по договор за дело или авторски хонорар и вработени со дополнителен работен однос за истражување и развој**																	
	01	**Вкупно (02+03+04+05+06)**																
	02	Истражувачи																
	03	Стручни работници																
	04	Технички работници																
	05	Раководни работници																
	06	Други работници (помошни)																

Објаснување: Во Табела 2 да се прикажат сите вработени според степенот на завршено образование и полот. Податокот во колоните 1 (мажи) и 2 (жени) мора да е еднаков со податоците во Табела 1, колоните 1 (мажи) и 2 (жени) во сите редови.

Колона 1 (мажи) треба да е еднаква на збирот од колоните 3+5+7+9+11+13+15.

Колона 2 (жени) треба да е еднаква на збирот од колоните 4+6+8+10+12+14+16.

Табела 3. Вработени (ЕПРВ) за истражување и развој според степенот на завршено образование и еквивалентот на полно работно време - ЕПРВ во периодот од 01.01. до 31.12. 2024 година (изразено во еквивалент на полно работно време - ЕПРВ)

		Вкупно		Степен на школска подготовка													
				докторат		магистратура		специјализација		висока стручна подготовка		виша стручна подготовка		средна стручна подготовка		друго	
		мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
031	**Вработени на неопределено и на определено време за истражување и развој**																
01	**ВКУПНО (02+03+04+05+06)**																
02	Истражувачи																
03	Стручни работници																
04	Технички работници																
05	Раководни работници																
06	Други работници (помошни)																
032	**Надворешни соработници по договор за дело или авторски хонорар и вработени со дополнителен работен однос за истражување и развој**																
01	**ВКУПНО (02+03+04+05+06)**																
02	Истражувачи																
03	Стручни работници																
04	Технички работници																
05	Раководни работници																
06	Други работници (помошни)																

Објаснување: Во Табела 3 да се прикажат вработените за истражување и развој според степенот на завршено образование и ЕПРВ. Податокот во колоните 1 (мажи) и 2 (жени) мора да е еднаков со податоците во Табела 1, колони 3 (мажи) и 4 (жени) во сите редови.

Колона 1 (мажи) треба да е еднаква на збирот од колоните 3+5+7+9+11+13+15.

Колона 2(жени) треба да е еднаква на збирот од колоните 4+6+8+10+12+14+16.

Табела 4. Вработени за истражување и развој според возраста, состојба 01.01-31.12.2024 година, изразено во број на физички лица

040

		Вработени на неопределено и на определено работно време																Надворешни соработници по договор за дело или авторски хонорар и вработени со дополнителен работен однос за истражување и развој															
		истражувачи				стручни работници				технички работници				раководни работници				Истражувачи				стручни работници				технички работници				раководни работници			
		вработени со полно работно време		вработени со покусо од полното работно време		вработени со полно работно време		вработени со покусо од полното работно време		вработени со полно работно време		вработени со покусо од полното работно време		вработени со полно работно време		вработени со покусо од полното работно време		вработени со полно работно време		вработени со покусо од полното работно време		вработени со полно работно време		вработени со покусо од полното работно време		вработени со полно работно време		вработени со покусо од полното работно време		вработени со полно работно време		вработени со покусо од полното работно време	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
		мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени	мажи	жени
01	**ВКУПНО (02 - 12)**																																
02	До 25																																
03	26 - 29																																
04	30 - 34																																
05	35 - 39																																
06	40 - 44																																
07	45 - 49																																
08	50 - 54																																
09	55 - 59																																
10	60 - 64																																
11	65 - 69																																
12	70 и повеќе																																

Објаснување: Во Табела 4,во ред 01 треба да го внесете збирот од редовите од 02 до 12 за секоја колона посебно. Во ред 02 да се прикажат сите вработени кои не наполниле 26 години, во редот 03 оние кои наполниле 26 години, а не наполниле 30 години итн.

Податоците за истражувачите, стручните работници, техничките работници и раководните работници кои работат во истражувачко-развојната дејност со полно работно време мора да се совпаѓаат со податоците од Табела 1, колона 5 (мажи) и 6 (жени), податоците за вработените со покусо од полното работно време мора да се совпаѓаат со податоците во Табела 1, колони 7 (мажи) и 8 (жени), соодветно.

Пример:

- **Податокот во колона 1 = со колона 5 (мажи), ред 02 во Табела 1.**
- **Податокот во колона 2 = со колона 6 (жени), ред 02 во Табела 1 .**
- **Податокот во колона 3 = со колоната 7 (мажи), ред 02 во Табела 1.**
- **Податокот во колона 4 = со податокот во колона 8 (жени), ред 02 во Табела 1 .**

Истото важи и за остатанатите истражувачи (стручни работници, технички работници и раководни работници).

Табела 5. Движење на истражувачите вработени на неопределено и на определено време со полно работно време во периодот од 01.01 до 31.12.2024 година

050		Вкупно	Високо-образовни установи	Други научни установи	Јавни претпри-јатија	Деловни субје-кти	Друго	Стран-ство
01	Истражувачи кои дошле од							
02	Истражувачи кои заминале во							
03	Планиран број на истражувачи за 2025 година							

Во Табела 5 ред 01 прикажете ги сите истражувачи кои дошле од други установи,претпријатија, деловни субјекти или од странство во вашиот субјект, додека во ред 02 прикажете ги истражувачите кои заминале од вашиот деловен субјект.

Во редот 03 внесте го планираниот број на истражувачи за наредната година.

Табела 6. Вработени според изјаснувањето за припадноста кон етничка заедница во периодот од 01.01 до 31.12.2024 година (изразено во број на физички лица)

			Вкупно (2 - 11)	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Други	Не се изјасниле	Непознато
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
061	**Вработени на неопределено и на определено време за истражување и развој**												
01	**Вкупно**	мажи (03+05+07+09+11)											
02		жени (04+06+08+10+12)											
03	Истражувачи	мажи											
04		жени											
05	Стручни соработници	мажи											
06		жени											
07	Технички сораборни	мажи											
08		жени											
09	Раководни работници	мажи											
10		жени											
11	Други работници (помошни)	мажи											
12		жени											
062	**Надворешни соработници по договор за дело или авторски хонорар и вработени со дополнителен работен однос за истражување и развој**												
01	**Вкупно**	мажи (03+05+07+09+11)											
02		жени (04+06+08+10+12)											
03	Истражувачи	мажи											
04		жени											
05	Стручни работници	мажи											
06		жени											
07	Технички работници	мажи											
08		жени											
09	Раководни работници	мажи											
10		жени											
11	Други работници (помошни)	мажи											
12		жени											

Објаснување:

Податокот во Табела 6, ред 01, колона 1, треба да е еднаков со податоците од Табела 1, ред 01, колона 1.

Податокот во Табела 6, ред 02, колона 1, треба да е еднаков со податоците од Табела 1, ред 01, колона 2.

Податоците во редовите 03, 05, 07, 09, 11 од Табела 6, колона 1, треба да се исти со податоците од Табела 1, колона 1, редови 02, 03, 04, 05, 06.

Податоците во редовите 04, 06, 08, 10, 12 од Табела, 6 колона 1, треба да се исти со податоците од Табела 1, колона 2, редови 02, 03, 04, 05, 06.

Табела 7. Вработени за истражување и развој според државјанството, во периодот од 01.01. до 31.12.2024 (изразено во број на физички лица)

				Од други држави							
			вкупно (2 - 9)	Република Северна Македонија	од држави-членки на ЕУ	од други европски држави	од Северна Америка	од Средна и Јужна Америка	Азија	Африка	останати
			1	2	3	4	5	6	7	8	9
071	**Вработени на неопределено и на определено време за истражување и развој**										
01	**Вкупно**	мажи (03+05+07+09+11)									
02		жени (04+06+08+10+12)									
03	Истражувачи	мажи									
04		жени									
05	Стручни соработници	мажи									
06		жени									
07	Технички соработници	мажи									
08		жени									
09	Раководни работници	мажи									
10		жени									
11	Други работници (помошни)	мажи									
12		жени									
072	**Надворешни соработници по договор за дело или авторски хонорар и вработени со дополнителен работен однос за истражување и развој**										
01	**Вкупно**	мажи (03+05+07+09+11)									
02		жени (04+06+08+10+12)									
03	Истражувачи	мажи									
04		жени									
05	Стручни работници	мажи									
06		жени									
07	Технички работници	мажи									
08		жени									
09	Раководни работници	мажи									
10		жени									
11	Други работници (помошни)	мажи									
12		жени									

Објаснување:

Податоците од Табела 7 во колоната 1 „Вкупно“ треба да се совпаѓаат со податоците во Табела 6, колона 1, во сите редови.

Во колоните од 3 до 9 да се наведат лицата со друго државјанство.

Податоците во редовите 03, 05, 07, 09, 11 од Табела 7, колона 1, треба да се исти со податоците од Табела 1, колона 1, редови 02, 03, 04, 05, 06.

Податоците во редовите 04, 06, 08, 10, 12 од Табела 7, колона 1, треба да се исти со податоците од Табела 1, колона 2, редови 02, 03, 04, 05, 06.

Табела 8. Извори на средства потрошени за истражување и развој за 2024 година

во илјади денари

080			Финансиски средства за истражување и развој во денари
01	**Вкупни (стекнати и сопствени) средства за истражување и развој (од 02 до 30)**		
02	Одобрени средства со буџетот за истражување и развој (директни буџетски средства)	од Министерство за образование и наука	
03		од Министерство за животна средина и просторно планирање	
04		од Министерство за економија	
05		од Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство	
06		од Министерство за здравство	
07		од Министерство за транспорт и врски	
08		од Министерство за внатрешни работи и Министерство за одбрана	
09		др. министерства и институции од подрачјето на јавниот сектор	
10		од Фонд за иновации и технолошки развој	
11		од Агенција за подршка на претприемништвото	
12	Средства за истражувачко - развојна дејност од органи на локалната управа		
13	Средства за истражувачко-развојна дејност од државни фондови, агенции, фондации		
14	Средства за истражување и развој од универзитети, факултети, високи стручни школи и други институции кои припаѓаат на високото образование		
15	Средства за истражување и развој од други деловни субјекти	од мали претпријатија (од 0 до 49 вработени)	
16		од средни претпријатија (од 50 до 249 вработени)	
17		од големи компании (над 250 вработени)	
18	Средства за истражување и развој од приватни непрофитни институции за општокорисни или добротворни намени		
19	Средства од патенти, лиценци и слично (продажба во Република Северна Македонија)		
20	Останати сопствени средства		
21	Други		
22	Приход од странство	средства од договори за технолошки лиценци	
23		средства од услуги за истражување и развој извршени за странски клиенти (компании)	
24		средства од заеднички вложувања во истражување и развој	
25		средства за истражување и развој од странски влади	
26		средства за истражување и развој од универзитети, факултети и други институции кои припаѓаат на високото образование	
27		Средства за истражување и развој од приватни непрофитни институции	
28		средства за истражување и развој од Европската комисија	
29		средства за истражување и развој од меѓународни организации	
30		други средства за истражување и развој	

Објаснување:

Во Табела 8 треба да се прикажат сите извори на финансиски средства кои се потрошени во 2024 година за истражување и развој според изворите. Односно, во табелата треба да се прикажат сите извори на финансиски средства за направените трошоци за истражување и развој кои се прикажани во Табела 9.

Податокот во Табела 8, ред 01 (Вкупни (стекнати и сопствени) средства за истражување и развој) мора да е еднаков на податокот во Табела 9, ред 01 (Вкупно потрошени средства за истражување и развој)

Табела 9. Вкупни трошоци за истражување и развој за 2024 година

во илјади денари

090		Трошоци за научно-истражувачка и истражувачко - развојна дејност, реализирани во 2024	Планирани средства за научно-истржувачка и истражувачко - развојна дејност за 2025
		1	2
01	**ВКУПНО (02+07+12)**		
02	**Тековни трошоци (бруто-плати и примања) - Вкупно (03+05+06)**		
03	Бруто - плати и надоместоци за бруто - плати за сите вработени во истражувачката дејност		
04	Од тоа за бруто-плати на истражувачите		
05	Трошоци за образование,курсеви,стипендии и сл.		
06	Други надоместоци на вработените за ИР (стипендии, помош, јубилејни награди, отпремнина, докуп на стаж итн.)		
07	**Други тековни тршоци - Вкупно (08+09+10+11)**		
08	За материјални трошоци за ИР (суровини, материјали, енергија)		
09	За исплати на ИР врз основа на договор и авторски хонорар		
10	Дневници, трошоци за пат, репрезентација и сл.		
11	Други трошоци (без амортизација)		
12	**Инвестициски трошоци - Вкупно (13+14+15+17+18+19)**		
13	За замјиште		
14	За градежни објекти		
15	За машини и опрема		
16	Од тоа за увоз на машини и опрема		
17	За софтвер и хадрдвер		
18	За патенти, лиценци, студии и проекти		
19	За друго		

Објаснување:

Во Табела 9 се прикажуваат сите финансиски средства кои се потрошени за истражување и развој во 2024 како и планираните за 2025 година. Не ги прикажувајте другите трошоци коишто не се однесуваат на истражување и развој.

Податокот во Табела 9, ред 01 мора да биде еднаков на податокот во Табела 8 ред 01.

Во ред 01 да се прикаже збирот од редовите 02+07+12 и да се прикаже во Трошоци за истражување и развој реализирани во 2024.

Табела 10. Распределба на сите финансиски средства кои се потрошени од 01.01 до 31.12.2024 година за завршени и незавршени истражувачки проекти според научното подрачје и општествено-економската цел на истражувањето

	Краток назив на истражувачкиот проект	Шифра од областа на науката	Шифра на социо-економската цел	Шифра од посебно формираната група на дејности (НАЦЕ)	Вкупен број на научни проекти (3+5+7)	Потрошени фин. средства (4+6+8)	Фундаментални истражувања		Применети истражувања		Експериментални развојни истражувања	
							број на проекти	потрошени фин.средства во илјади денари	број на проекти	потрошени фин.средства во илјади денари	број на проекти	потрошени фин.средства во илјади денари
					1	2	3	4	5	6	7	8
01	**Вкупно (од ред 02 до ред 20)**											
02												
03												
04												
05												
06												
07												
08												
09												
10												
11												
12												
13												
14												
15												
16												
17												
18												
19												
20												

100

Објаснување:

Бројот на завршените и незавршените проекти треба да се совпаѓа со податоците во Табела 11, односно Табела 12.

Шифрата на областа на науката да се запише според приложената класификација на научни области која може да ја видите на страница 17.

Шифрата на социоекомомска цел на проектот да се запише според приложената класификација на страниците 21, 22, 23. Доколку повеќе проекти припаѓаат на иста научна гранка, а имаат различно определени цели, се запишува податок за секој проект во посебен ред.

Шифрата од посебно формираната група на дејности да се запише според приложената класификација на страниците 18, 19, 20.

Забелешка: Вкупно потрошените финасиски средства кои ќе ги прикажете во колна 2 треба да се исти со вкупните потрошени финансиски средства кои ќе ги прикажете во Табела 9, колона 1, ред 01.

Табела 11. Завршени и незавршени истражувачки проекти според нарачателот и видот на истражувањето во 2024 година

			Завршени				Незавршени			
			вкупно (2 - 4)	основни-фунда-ментални	приме-нети	развојни	вкупно (6 - 8)	основни-фунда-ментални	приме-нети	развојни
			1	2	3	4	5	6	7	8
01	**ВКУПНО (ред 02+ред 09)**									
02	Нарачатели од Република Северна Македонија	Во земјата вкупно (од ред 03 до 08)								
03		За сопствени потреби								
04		Деловни субјекти во Р М								
05		Министерство за образование и наука (за наука)								
06		Министерство за образование и наука (за образование)								
07		Останати министерства								
08		Други								
09	Нарачатели од странство	Странство вкупно (од ред 10 до 16)								
10		Деловни субјекти								
11		Стански влади								
12		Непрофитни организации								
13		Високообразовни установи								
14		Европска комисија								
15		Меѓународни организации								
16		Други								

Објаснување: Податоците во Табела 11, ред 01 треба да се еднакви на збирот од ред 02 и ред 09.

Податоците во колона 1 треба да се еднакви на збирот од колоните 2, 3 и 4.

Податоците во колона 5 треба да се еднакви на збирот од колоните 6, 7 и 8.

Забелешка:

Бројот на завршени и незавршени проекти од Табела 11 ред 01 колона 1+5 треба да е ист со вкупниот број на научни проекти од Табела 10, колона 1 ред 1.

Бројот на завршени и незавршени проекти од Табела 11 ред 01 треба да е ист со бројот на завршени и незавршени проекти во Табела 12 ред 01 во сите колони соодветно.

Табела 12. Завршени и незавршени истражувачки проекти според научната гранка и видот на истражувањето во 2024 година

	Назив на гранката на науката	Шифра на областа на науката	Завршени				Незавршени			
			вкупно (2 - 4)	основни-фунда-ментални	приме-нети	развојни	вкупно (6 - 8)	основни-фунда-ментални	приме-нети	развојни
			1	2	3	4	5	6	7	8
01	**Вкупно (од ред 02 до ред 20)**									
02										
03										
04										
05										
06										
07										
08										
09										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										

120

Објаснување:

Називот на научната гранка и шифрата впишете ги според приложената Класификација на страница 17.

Податоците во Табела 12, ред 01, во колоните од 1, 2, 3 и 4, треба да се совпаѓаат со податоците во Табела 11, ред 01, во колоните 1, 2, 3 и 4.

Податоците во Табела 12, ред 01, во колоните 5, 6, 7 и 8, треба да се совпаѓаат со податоците во Табела 11, ред 01, во колоните 5, 6, 7 и 8.

Прикажаните проекти (завршени и незавршени) во Табела 12, во ред 02 до 20, треба да се еднакви со шифрата од областа на науката од Табела 10, ред 02 до 20.

Табела 13. Објавени научно-истражувачки трудови/проекти во 2024 година

130

	Вкупно објавени (број на проекти)	Објавено во публикации		
		сопствени	во Република Северна Македонија	во странство
		1	2	3
01				

Објаснување: Во редот 01 внесете го секој објавен труд само еднаш, без оглед колку пати бил објавен во наведените видови публикации.

Табела 14. Пронајдоци и патенти во 2024 година

140

	Област на науката	Шифра на научната гранка	Испитани пронајдоци	Патенти		Пронајдоци-патенти продадени во 2023, за кои има договор за лиценца		Пронајдоци-патенти првпат употребени во пракса, во 2024
				пријавени во Заводот за патенти	регистрирани во Заводот за патенти	Република Северна Македонија	странство	
			1	2	3	4	5	6
01	**ВКУПНО (02 - 07)**							
02								
03								
04								
05								
06								
07								

Објаснување: Називот на научната гранка и шифрата да се впишат според приложената Класификација на страница 17.

ЗАБЕЛЕШКА: Запишете ги сите забелешки што се корисни за правилно толкување на податоците

Потребно време за пополнување на Извештајот _____ мин.

Потпис на лицето кое го пополнило Извештајот

Директор

М. П.

(име и презиме со печатни букви, потпис)

(име и презиме со печатни букви, потпис)

Број на телефон на лицето кое го пополнило Извештајот

Во _____, _____ 2025

ОПШТИ ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЈА ЗА ПОПОЛНУВАЊЕ НА ОБРАЗЕЦОТ ИР.1

ОПФАТ

Со овој образец се прибираат податоци за научното истражување и истражувањето и развојот (И&Р), активности кои се вршат во деловните субјекти (бизнис-сектор).

Овде се вклучени:

- Деловните субјекти во областа на стопанството, организации и институции чија основна дејност е производство на стоки и услуги (освен високото образование) за продажба;

- Деловните субјекти во областа на стопанството без оглед на тоа дали тие го делат профитот или не. Помеѓу овие може да се најдат и такви кај кои истражувачко-развојната дејност е носечка активност (комерцијални И&Р институти и лаборатории);

- Бизнис -секторот ги вклучува сите деловни субјекти кои се пазарно насочени кон производство на стоки.

ОСНОВНИ ДЕФИНИЦИИ НА НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКАТА И ИСТРАЖУВАЧКО-РАЗВОЈНАТА ДЕЈНОСТ

Научно-истражувачката дејност се состои од креативна и систематска творечка работа што се презема за да зголеми фондот на знаење, да се откријат нови знаења, вклучително и знаењето на човекот, културата и општеството и со користење на тоа знаење да се изнајдат нови пронајдоци со цел подигање на општото ниво на развој на општеството и користење на овие вештини во сите области на општествениот развој.

За да се смета за активност за истражување и развој, одредена активност мора да ги исполнува следниве пет главни критериуми:

- Нова
- Креативна
- Неизвесна
- Систематска
- Пренослива и/или репродуктивна

Нова - Активност треба да биде насочена кон нови откритија. Новите знаења се очекува да бидат објективен И&Р проект.

Креативна - Новите концепти и идеи го подобруваат постоечкото знаење, ги модифицираат производите или процесите и, според тоа, човечкиот придонес е неразделно поврзан со креативноста во И&Р.

Неизвесна - Активноста треба да биде неизвесна во врска со конечниот резултат. Во принцип, во И&Р се сметаат трошоците и времето потребни за да се постигнат очекуваните резултати, но исто така и неизвесноста во однос на тоа дали е можно да се постигнат сите зацртани цели и до кој степен.

Систематска - Активноста треба да биде систематска и финансирана. И&Р е формална активност која се врши систематски. Ова значи дека И&Р се врши постапно/систематски и дека се води евиденција за спроведените постапки и резултати.

Потребно е да се дефинира целта на проектот за И&Р и изворите од кои ќе се финансира спроведувањето/извршувањето на активностите за И&Р.

Пренослива и/или репродуктивна - Активноста треба да доведе до резултати кои се повторливи. И&Р е оној проект кој треба да овозможи трансфер на нови знаења и да се обезбеди неговата употреба од други истражувачи,можноста да го повтори резултат како дел од активноста за И&Р.

Ова ги вклучува и И&Р активностите коишто имаат негативни резултати, ако оригиналната хипотеза не е потврдена така што производот не може да се развива како што првично било планирано. Бидејќи целта за И&Р е зголемување на општото знаење, резултатите не треба да останат необјавени (на пр., во умот на научниците), бидејќи на тој начин постои можност знаењето да се изгуби.

Снимањето на знаењето и неговото ширење е дел од законот за универзитети и истражувачки институти.

Во деловниот сектор, резултатите ќе бидат заштитени со тајност и други форми на заштита на интелектуалната сопственост, но се очекува дека постапките и резултатите се снимени така што тие може да се користат од страна на други истражувачи во бизнис секторот.

Научната дејност се остварува преку: основни (фундаментални), применети и развојни истражувања и оспособување на кадри за научно-истражувачка работа.

- Основно ФУНДАМЕНТАЛНО истражување е систематски креативна активност насочена кон освојување на нови знаења за потеклото и причините за појави и факти, без оглед на одредена посебна примена или употреба. Резултатите од фундаменталните истражувања обично се формулираат како основни принципи, теории и законитости.

ПРИМЕНЕТО истражување се врши или за да се утврди можноста за користење на резултатите од фундаменталните истражувања во поглед на неговата практична примена, или да произлезат нови методи или начини кои овозможуваат да се постигне некоја однапред одредена цел. Ова истражување се базира на постоечките знаења и нивно продлабочување, со цел решавање на конкретни проблеми.

РАЗВОЈНО истражување е систематска творечка активност врз основа на резултатите од фундаменталните и применетите истражувања и практични знаења во насока на воведување на нови материјали, производи, уреди, процеси и методи.

Главната разлика на активностите истражување и развој (И& Р) и активностите кои не се, е присуството или отсуството на елементите на новините или иновациите во поголема мера. Ако некоја активност претставува значително подобрување на техничките карактеристики, компоненти и материјали, софтвер, ориентација кон корисниците или на други функционални карактеристики, а тоа е примена на нов или значително подобрен производ, процес или услуга, како и нов организациски метод во бизнисот и организацијата на работата, треба да биде вклучена во ова истражување.

Активности кои не припаѓаат во опфатот на истражување и развој (И & Р):

- Рутински испитувања и анализи на сите форми, без разлика дали тие се користат за контрола на материјали, компоненти или производи, или го контролираат нивниот квалитет и квантитет (сепак би требало да се вклучат испитувањата и анализите кои се составен дел од некој истражувачко-развоен процес);
- Истражување на пазарот, оперативни истражувања, студии на трудот, анализа на трошоци, управување со бизнис, итн.;
- Експериментално производство кое не е примарна цел за понатамошно подобрување на производот;
- Трошоци за дизајн кои имаат за цел следење на промените во модните трендови и следење на уметнички дизајн;
- Правни и административни работи кои се поврзани со пријавувањето и регистрацијата на патенти, работи во врска со продажба на патенти и лиценци, експериментални работи кои се вршат само во улога на регистрација на патент.

ЦЕЛИ НА НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКАТА И ИСТРАЖУВАЧКО-РАЗВОЈНАТА ДЕЈНОСТ

Со востановувањето на организацијата на научно-истражувачката дејност се обезбедува:

- континуирано унапредување на научно-истражувачката дејност;
- заемна поврзаност на науката и образованието;
- координација на субјектите за вршење на научно-истражувачка дејност;
- унапредување на домашната и на меѓународната соработка во трансферот на знаења;
- истражување, обука и примена - унапредување на користењето на резултатите од истражувањата;
- транспарентност во истражувањата и во користењето на резултатите;
- зголемување на продуктивноста на трудот и на националната конкурентска способност во глобалниот простор;
- зголемување на индивидуалниот и општествениот квалитет на живеење;
- еднаквост на жените во науката - рамномерен регионален развој на Република Северна Македонија;
- афирмација на националниот идентитет и одржлив развој и заштита на животната средина.

ФИНАСИРАЊЕ НА НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКАТА И ИСТРАЖУВАЧКО-РАЗВОЈНАТА ДЕЈНОСТ

Средствата за финансирање на научно-истражувачката дејност се обезбедуваат од:

1. Буџетот на Република Северна Македонија во согласност со целите и приоритетите утврдени во Националната програма;
2. Развојни програми од јавен интерес за Република Северна Македонија и од други извори;
3. Меѓународни програми и фондови;
4. Единиците на локалната самоуправа;
5. Правни лица;
6. Сопствени приходи;
7. Легати, подароци, завештанија, прилози и други извори.

Со средствата стекнати од легати, подароци, завештанија и прилози, субјектите на научно-истражувачката дејност располагаат според намената на давателот.

МЕТОДОЛОШКИ ОСНОВИ

Методолошките основи за ова истражување се меѓународните стандарди што ги постави ОЕЦД, објавени во прирачникот FRASCATI 2002. Применети се сите меѓународни класификации кои се дадени во прилог за пополнување на Годишниот извештај за истражување и развој.

КЛАСИФИКАЦИЈА НА НАУЧНИ ОБЛАСТИ И ГРАНКИ НА ИСТРАЖУВАЊЕ	
1. Природни науки	1.1 Математика 1.2 Компјутерска и информатичка наука 1.3 Физички науки 1.4 Хемиски науки 1.5 Земјата и сродни науки за животната средина 1.6 Биолошки науки 1.7 Други природни науки
2. Инженерство и технологија	2.1 Градежништво 2.2 Електротехника, електронски инженеринг, информатички инженеринг 2.3 Машинство 2.4 Хемиски инженеринг 2.5 Материјали 2.6 Медицински инженеринг 2.7 Инженерство на животната средина 2.8 Биотехнологија на животната средина 2.9 Индустриска биотехнологија 2.10 Нанотехнологија 2.11 Друго инженерство и технологија
3. Медицински и здравствени науки	3.1 Основна медицина 3.2 Клиничка медицина 3.3 Здравствени науки 3.4 Здравство- биотехнологија 3.5 Други медицински науки
4. Земјоделски науки	4.1 Земјоделство, шумарство и рибарство 4.2 Добиток и млеко 4.3 Ветеринарна наука 4.4 Земјоделски науки-биотехнологија 4.5 Други земјоделски науки
5. Општествени науки	5.1 Психологија 5.2 Економија и бизнис 5.3 Образовни науки 5.4 Социологија 5.5 Закон 5.6 Политички науки 5.7 Социјална и економска географија 5.8 Медиуми и комуникација 5.9 Други општествени науки
6. Хуманистички науки	6.1 Историја и археологија 6.2 Јазици и книжевност 6.3 Филозофија, етика и веронаука 6.4 Уметност (уметност, историја на уметност, изведувачки уметности, музика) 6.5 Други општествени науки

Шифра на дејност (која се внесува во образецот)	**ШИФРАРНИК ЗА НАЦИОНАЛНАТА КЛАСИФИКАЦИЈА НА ДЕЈНОСТИТЕ ПРИЛАГОДЕНА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ИСТРАЖУВАЧКО-РАЗВОЈНАТА ДЕЈНОСТ**	Соодветни одели, групи и класи - НКД
1	ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И РИБАРСТВО	01, 02, 03
2	РУДАРСТВО И ВАДЕЊЕ НА КАМЕН	05, 06, 07, 08
3	ПРЕРАБОТУВАЧКА ИНДУСТРИЈА И ПРОИЗВОСТВО НА ПИЈАЛАЦИ	10,11
4	Производство на тутунски производи	12
5	Производство на текстил	13
6	Производство на облека	14
7	Производство на кожа и слични производи од кожа	15
8	Преработка на дрво и производи од дрво и плута, освен мебел, производство на предмети од слама и плетарски материјал	16
9	Производство на хартија и производи од хартија	17
10	Печатење и репродукција на снимени медиуми (записи), Издавање на книги, периодични изданија и останати издавачки дејности	18, 58.1
11	Производство на производи од печка за коксирање	19.1
12	Производство на рафинирани нафтени производи	19.2
13	Производство на хемикалии и хемиски производи	20
14	Производство на основни фармацевтски производи и фармацевтски препарати	21
15	Производство на производи од гума и производи од пластични маси	22
16	Производство на други неметални минерални производи	23
17	Производство на сурово железо, челик и феролегури, Производство на цевки, шупливи (издлабени) профили и слични производи од челик, Производство на други производи со примарна преработка на челик, Леење на железо, Леење на челик	24.1, 24.2, 24.3, 24.51, 24.52
18	Производство на благородни и други обоени метали, Леење на лесни метали, Леење на други обоени метали	24.4, 24.53, 24.54
19	Производство на фабрикувани метални производи, освен машини и опрема	25 (освен 25.4)
20	Производство на мотори и турбини, освен мотори за авиони и моторни возила	28.11
21	Производство на машини за земјоделството и шумарството, Производство на други машини за специјални (посебни) потреби	28.3, 28.9
22	Производство на алатни машини за обработка на метали и машински средства (алати)	28.4
23	Производство на оружје и муниција	25.4
24	Производство на канцелариски машини и опрема (освен производство на компјутери и периферна опрема), Производство на компјутери (сметачки машини) и периферна опрема	28.23, 26.2
25	Производство на електромотори, генератори и трансформатори	27.11
26	Производство на апарати за дистрибуција и контрола на електричната енергија	27.12
27	Производство на кабел и електроинсталациски материјал	27.3
28	Производство на батерии и акумулатори	27.2
29	Производство на електрична опрема за осветлување	27.4
30	Производство на друга електрична опрема	27.9
31	Производство на електронски составни делови (компоненти) и електронски плочи	26.1

Шифра на дејност (која се внесува во образецот)	**ШИФРАРНИК ЗА НАЦИОНАЛНАТА КЛАСИФИКАЦИЈА НА ДЕЈНОСТИТЕ ПРИЛАГОДЕНА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ИСТРАЖУВАЧКО-РАЗВОЈНАТА ДЕЈНОСТ**	Соодветни одели, групи и класи - НКД
32	Производство на опрема за комуникација	26.3
33	Производство на електроника за широка потрошувачка	26.4
34	Производство на опрема за зрачење, електромедицинска и електротерапевтска опрема, Производство на медицински и стоматолошки инструменти	26.6, 32.5
35	Производство на инструменти и апарати за мерење, испитување и навигација	26.51
36	Инсталирање на индустриски машини и опрема	33.2
37	Производство на оптички инструменти и фотографска опрема	26.7
38	Производство на саати и часовници	26.52
39	Производство на моторни возила, приколки и полуприколки	29
40	Поправка и одржување на чамци и бродови Изградба на чамци и бродови,	30.1, 33.15
41	Производство на железнички локомотиви и шински возила, Поправка и одржување на други превозни средства	30.2, 33.17
42	Производство на воздухопловни и вселенски летала како и сродна машинерија, Поправка и одржување на воздухопловни и вселенски летала	30.3, 33.16
43	Производство на превозни средства, неспомнато на друго место	30.9
44	Производство на мебел	31
45	Производство на накит, бижутерија и сродни производи, Производство на музички инструменти, Производство на спортска опрема, Производство на игри и играчки	32.1-32.4
46	Обновување на материјали	38.3
47	Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација, Собирање, обработка и снабдување со вода	35, 36
48	Специјализирани градежни дејности Изградба на згради, Нискоградба	41, 42, 43
49	Трговија на големо и на мало со моторни возила и мотоцикли и поправка на моторни возила и мотоцикли, Трговија на големо, освен трговија со моторни возила и мотоцикли, Трговија на мало, освен трговија со моторни возила и мотоцикли, Поправка на предмети за лична употреба и за домаќинствата	45, 46, 47, 95.2
50	Објекти за сместување, Дејности за подготовка на оброци и служење на храна	55, 56
51	Телекомуникации	61
52	ТРАНСПОРТ И СКЛАДИРАЊЕ, Поштенски и курирски дејности, Туристички агенции, организатори на патувања (туроператори) и останати резервациски услуги, како и дејностите поврзани со нив	49-53, 79
53	Финансиско-услужни дејности, освен осигурување и пензиски фондови, Осигурување, реосигурување и пензиски фондови, освен задолжително социјално осигурување, Помошни дејности кај финансиските услуги и дејностите во осигурувањето	64, 65, 66
54	Дејности во врска со недвижен имот, Дејности на изнајмување и давање под закуп (лизинг)	68, 77
55	Компјутерско програмирање, консултантски и сродни дејности, Обработка на податоци, хостирање и слични дејности; интернет портали, Поправка на компјутери и периферна (дополнителна компјутерска) опрема	62 (osven 62.02), 63.1,95.11

Шифра на дејност (која се внесува во образецот)	**ШИФРАРНИК ЗА НАЦИОНАЛНАТА КЛАСИФИКАЦИЈА НА ДЕЈНОСТИТЕ ПРИЛАГОДЕНА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ИСТРАЖУВАЧКО-РАЗВОЈНАТА ДЕЈНОСТ**	Соодветни одели, групи и класи - НКД
56	Издавање на софтвер, Компјутерски консултантски дејности	58.2, 62.02
57	Научно истражување и развој	72
58	Правни и сметководствени дејности, Управувачки дејности; советување во врска со управувањето, Маркетинг (реклама и пропаганада) и истражување на пазарот, Останати стручни, научни и технички дејности, Ветеринарни дејности, Дејности на вработување, Заштитни и истражни дејности, Услуги поврзани со одржување на згради и дејности на уредување и одржување на животната средина и природата, Канцелариско-административни и помошни дејности и деловно-помошни дејности	69, 70, 73, 74, 75, 78, 80, 81, 82
59	Архитектонски дејности и инженерство; техничко испитување и анализа	71
60	Отстранување на отпадни води, Дејности за собирање, обработка и отстранување на отпад; обновување на материјали, Дејности за санација и останати услуги на управување со отпад, Филмска дејност, продукција на видео и телевизиска програма и дејности на снимање на звучни записи и музичко издаваштво, Емитување на програма, Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување, Образование, Дејности за здравствена заштита, Дејности на социјалната заштита со сместување, Дејности на социјалната заштита без сместување, Креативни, уметнички и забавни дејности, Библиотеки, архиви, музеи и останати културни дејности, Дејности на коцкање и обложување, Спортски, забавни и рекреативни дејности, Дејности на организации врз база на зачленување, Други лични услужни дејности, Дејности на домаќинствата кои вработуваат послуга (домашен персонал), Дејности на приватните домаќинаства кои произведуваат разновидна стока и вршат различни услуги за сопствени потреби, Дејности на екстратериторијалните организации и тела	37-39 (освен 38.3),59, 60,84-99 (освен 95)

КЛАСИФИКАЦИЈА НА ОПШЕСТВЕНО-ЕКОНОМСКИТЕ ЦЕЛИ

01. Истражување и експлоатација на земјата

Оваа група ги опфаќа истражувањата и експлоатацијата на Земјината кора и покривка, моријата, океаните и атмосферата. Не е опфатено испитувањето на загаденоста, студиите на земјиштето за земјоделски цели и рибарството. Опфатени се метеоролошките истражувања, освен кога се вршени со помош на сателити.

02. Животна средина

Ова поглавје содржи И&Р поврзани со:

- контрола на загадувањето во насока на идентификација и анализа на изворите на загадување и нивните причини, и сите загадувачи, вклучувајќи го и нивното ширење во животната средина и ефектите врз човекот, видовите (фауната, флората, микроорганизмите) и биосферата;
- развој на мониторинг објекти за мерење на сите видови на загадување;
- елиминирање и спречување на сите форми на загадување во сите видови на животната средина.

Оваа глава, исто така, вклучува И&Р во врска со:

- заштита на атмосферата и климата;
- заштита на амбиентниот воздух;
- заштита на водата;
- заштита на почвата и подземните води;
- бучава и вибрации;
- заштита на загрозени (ретки) видови на животни и нивните живеалишта;
- заштита од природни непогоди;

03. Истражување и експлоатација на просторот

Ова поглавје ги содржи сите И&Р кои се однесуваат на државниот простор. Ова поглавје содржи И&Р во врска со:

- научно истражување на вселената;
- применети истражувачки програми;
- системи за лансирање;
- простор за лаборатории.

Во ова поглавје не се вклучени соодветните И&Р во областа на одбраната. Треба да се напомене дека И&Р, во државниот простор, во принцип, се занимава со конкретни цели како што се зголемување на општото знаење (на пример, астрономијата), или се однесува на одредени апликации (на пример, телекомуникациски сателити).

04. Транспорт, телекомуникации и други инфраструктури

Во оваа група се вклучени истражувањата што се насочени кон подобрување и зголемување на квалитетот и безбедноста на сообраќајно-транспортните системи (освен кога тие системи се во рамките на урбаното и руралното планирање), како и сите истражувања и развој за планирање и организација на телекомуникациската мрежа.

Вклучени се истражувања и развој што се однесуваат на вкупното планирање во урбаната и руралната околина, подобрување на условите на живеење и уредување на околината (на пр., изградба на болници, звучна изолација итн.), а со цел да се создадат основи за интегрирано планирање кое треба да ги поврзе различните елементи во целина.

05. Енергија

Тука се опфаќаат истражувањата што се однесуваат на снабдувањето, производството, чувањето и дистрибуцијата на сите видови енергија, вклучувајќи ја и водата, освен истражувањата што се однесуваат на погонските средства за возила и ракети. Тука спаѓаат и истражувањата во областа на нуклеарната енергија.

06. Индустриско производство и технологија

Оваа група ги опфаќа истражувачките програми што придонесуваат за развој на стопанството и тоа преработувачката индустрија, градежништвото, трговијата на големо и на мало и угостителството - ресторани и хотели, банкарството, осигурувањето и други деловни услуги, како и стопанството воопшто.

Не се опфаќа научно-истражувачката активност што се остварува во рамките на стопанството, а служи за други намени, на пример, истражувања на просторот, одбрана, сообраќај и телекомуникации, иако таквата активност има важно посредно влијание врз развојот на погоре споменатите стопански гранки.

07. Здравство

Оваа група ја сочинуваат истражувачките проекти насочени кон заштита и подобрување на човековото здравје. Опфатени се: хигиена на храната и исхраната, користење на радиоактивни материи во медицински цели, биохемиско инженерство, медицинско информирање, рационализација на лекувањето и фармакологија (вклучувајќи и примена на тестови во медицината и одгледување на лабораториски животни за медицински цели), епидемиолошки истражувања, заштита од професионални заболувања и зависност од лекови.

08. Земјоделство

Оваа група ги опфаќа истражувачките програми што придонесуваат за развој и унапредување на земјоделството, шумарството, експлоатацијата на шумите, ловот и риболовот, вклучувајќи ја и работата со хемикалии и маханизацијата на наведените дејности. Не се опфаќаат истражувањата во врска со производството, складирањето и дистрибуцијата на храна и пијалаци.

09.Образование

Ова група содржи И&Р поврзани со:

- општо образование, вклучувајќи обука, педагогија, едукација, специјални програми (за надарени лица и за оние со пречки во учењето);
- пред и основно училиште;
- средно училиште;
- послесредно не високо образование;
- високо образование;
- помошни услуги за образование.

10. Култура и рекреација, религија и медиуми

Ова поглавје содржи И&Р поврзани со општествените појави од типот на културни активности, религија и рекреативни активности, со цел да се дефинираат нивните влијанија на животот во општеството.

Концептот на „култура" се однесува на социологија на науката, религијата, уметноста, спортот и рекреацијата, а, меѓу другото, и од истражување и развој на медиумите, владеење на јазикот и социјална интеграција, библиотеки, архиви и надворешна културна политика. Оваа глава, исто така, вклучува И&Р кои се однесуваат на:

- културни услуги;
- рекреативни и спортски услуги;
- за радиодифузија и издаваштво;
- верски и други услуги на заедницата;
- јавна администрација.

11. Политички и социјални системи, структури и процеси

Ова поглавје содржи И&Р поврзани со:

- политичката структура на општеството;
- прашања од јавната администрација и економската политика;
- регионални истражувања и управување на повеќе нивоа;
- социјални промени, општествени процеси и социјални конфликти;
- развој на социјалната заштита и социјални системи за помош;
- социјални аспекти на организацијата на работата.

Оваа глава, исто така, вклучува И&Р поврзани со:

- развој на методи за борба против сиромаштијата на локално, национално и меѓународно ниво и заштита на одредени категории на население на општествено ниво (имигранти, деликвенти итн.), на социјално ниво, односно во однос на нивниот начин на живот (млади, возрасни, пензионери, хендикепирани, итн.) и на економско ниво (потрошувачи, земјоделци, рибари, рудари, невработените и сл.);

- методи за обезбедување на социјална парична помош, ненадејни промени (природни, технолошки и социјални) кои се јавуваат во социјалата. Оваа глава не вклучува И&Р во врска со индустриското здравје, контролата на здравјето на заедниците, од организациски и социомедицински аспект, загадувањето на работното место, спречувањето на хаварии и медицинските аспекти на причините за индустриските несреќи.

12. Општи унапредувања на знаењето

Оваа група ги опфаќа сите расходи наменети за истражување и развој кои придонесуваат за општите унапредувања на знаењето, а кои не може да се приклучат кон некоја друга одредена цел.

13. Одбрана

Тука се опфатени истражувачките програми што се изведуваат првенствено за воени потреби, без оглед на нивната содржина и дали имаат секундарна цивилна примена. Се опфаќаат нуклеарните и истражувањата во просторот, преземени за воени потреби. Не се опфаќаат цивилните истражувања што ги финансира Министерството за одбрана, на пр., истражувањата во областа на метеорологијата и телекомуникациите.